

Dobrý večer,

je mi velkou ctí, že k Vám mohu v tento sváteční den promluvit jako člen studentského stavu, který v tento den oslavujeme a připomínáme si statečnost mnoha studentek a studentů, kteří se nebáli postavit zlu a ukázat, že svoboda a demokracie nejsou pouze prázdné termíny. Připomínáme si odvážné mladé lidi, kteří se nesmířili s životem v područí totalitního zřízení, ať komunistického, nebo nacistického, a nebáli pro možnost žít podle svých představ obětovat sebe sama. I díky jejich nasazení a jejich odvaze dnes ve svobodné a demokratické zemi žijeme a můžeme si užívat veškerých výhod, které to s sebou nese. Jestli mohu být osobní, tento státní svátek je mým nejoblíbenějším a zároveň ho považuji za nejvýznamnější v našem kalendáři. Zatímco příchod věrozvěstů na Velkou Moravu nebo upálení Jana Husa se udály před mnoha sty lety a jejich vliv na dnešek je těžko interpretovatelný, tento den nám připomíná události, které jsou sotva jednu generaci staré a vedly přímo k tomu, jak žijeme dnes: ve svobodě a demokracii.

Je mi ale jasné, že pro mnohé mé vrstevníky neznamena to co pro mě a mnozí ho vnímají jen jako další den volna od školy (letos to nějak nevyšlo, že). A je mi také jasné, že spousta z nich ani netuší, co se v tento den před pětaosmdesáti, respektive pětatřiceti lety stalo. Bohužel nebo spíš bohudík naše generace již nemá přímou zkušenost s tím, co to znamenalo žít v područí KSČ, StB a se Sovětským svazem na věčné časy a nikdy jinak. Mnozí si neuvědomují cenu vzdělání, kterého se jim dostává a které by pro mnohé bylo v těchto dobách nedosažitelné kvůli kádrovým posudkům. Jaké neuvěřitelné privilegium představuje možnost cestovat prakticky po celém světě bez omezení, což před revolucí znamenalo dlouhý souboj s úřady o výjezdní doložku a devizový příslib a často to končilo neúspěchem. Absolutní nezájem o životní prostředí a barbarské chování k přírodě, ze kterého se třeba Krušnohoří vzpamatovává dodnes. Zavírání nepohodlných lidí, jejich mučení a vraždění, které bylo na denním pořádku. A takto bych mohl pokračovat ještě dlouhou dobu a popisovat další a další

zločiny, kterých se komunisti během svých 40 let vlády dopustili na této zemi a jejím lidu.

Jak asi moc dobře víte, náš vzdělávací systém je nastaven na důsledný výklad o veškerém možném, co se stalo v neolitu, zatímco moderní historie se často vůbec neučí a když už, tak se tím myslí dění do konce druhé světové války. Vláda komunistů, ale zejména jejich nástup k moci, se tak probírají jen málokdy. A jsem přesvědčený o tom, že to je obrovská chyba, kterou si pod sebou jako společnost řežeme větev, protože co by mělo být důležitějšího, co by si měl člověk více odnést ze základní či střední školy než to, jak rozpoznat zlo, které se snaží prokousat k moci v každé době a zejména té dnešní. O to vděčnější jsem za každého jednoho učitele, kterému to není jedno a vykládá o zločinech komunistů, ale i o odvážných studentech, kteří 17. listopadu 1989 zažehli něco, co naši vlast zbavilo okovů nesvobody a navrátilo ji zpět do rodiny evropských demokratických států.

Zlých anebo vyloženě hloupých lidí, kteří se budou snažit dostat k moci, jen aby prosadili svou zvrácenou představu o světě, bude vždycky hodně a měli bychom se proti nim umět bránit. Pro příklady nemusíme chodit daleko, stačí se podívat na ministerstvo kultury jednoho sousedního státu. Vždy si vzpomenu na citát Alberta Einsteina, který visel v jedné třídě na gymnáziu a každý týden jsem ho viděl při hudební výchově: „Pouze dvě věci jsou nekonečné, vesmír a lidská hloupost. U té první si tím však nejsem jist.“ Nechci do toho moc zabrušovat, ale myslím, že v případě zmíněného příkladu by se divil i autor citátu.

My Češi jsme poněkud zvláštní národ v tom smyslu, že všechno přepočítáváme na peníze: úspěšný projekt je jen takový, který se vyplatí finančně, prakticky neexistuje možnost, že by se něco dělalo jenom pro to, že to je třeba, nebo že to někomu nebo něčemu pomůže. Vezměme si za příklad naše členství v Evropské unii: jeho úspěšnost cynicky měříme tím, kolik peněz se nám podařilo získat ze společného rozpočtu a takové podstatné věci a výhody, které nám členství přináší, jako je silnější hlas ve světě, udržení míru mezi členy Unie po bezprecedentně dlouhou dobu nebo volný trh a Schengenský prostor se považují za naivní myšlenky. Ovšem i takto

lze pád komunismu hodnotit: provedl jsem důkladnou analýzu jménem používání googlu, dělení a porovnání dvou čísel a došel jsem k závěru, že v roce 1989 bylo možné si za průměrnou mzdu pořídit 371 kostek másla. Dnes je možné si za průměrnou mzdu, která činí nějakých 45 tisíc korun a při uvážení ceny kostky másla 70 korun, pořídit asi 650 kostek másla. A takových příkladů je nepočitatelně.

I s ohledem na tento příklad mám často pocit, že si ani neuvědomujeme, jaké máme štěstí. Máme štěstí, že žijeme ve svobodné zemi. Máme štěstí, že můžeme říkat, co se nám líbí. Máme štěstí, že můžeme cestovat, kam chceme, že můžeme studovat, co chceme, že můžeme milovat, koho chceme, že se můžeme stát, kým chceme. Pro mnohé se ovšem tyto věci staly samozřejmými a neuvědomují si, jak křehké a zranitelné jsou. Cenu svobody nám každý den ukazují stateční Ukrajinci, kteří se brání ruskému agresorovi.

Nemohu se rozloučit jinak než citátem pana prezidenta Václava Havla, který pronesl jen pár týdnů před svým skolem a vzpomenu si na něj vždy, když cítím skepsi z politiky nebo mezinárodní situace: „Až to bude nejbližší, tak najednou se to začne obracet k lepšímu.“ Vlastně tato věta pro mě vystihuje, za koho já osobně Václava Havla považuji – za symbol naděje. Naděje je nesmírně silný nástroj mysli, jediná pozitivní věc, která se nacházela v mytologické Pandořině skříňce. Samotný Havel o ní řekl: „Naděje není přesvědčení, že něco dobře dopadne, ale jistota, že má něco smysl.“

Nebyl by to správný projev k 17. listopadu, kdyby tu nezazněla ta jedna věta, kterou jsem si schválně nechal nakonec: pravda a láska zvítězí nad lží a nenávistí.

Děkuji.